

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi yksityisistä teistä annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi yksityisistä teistä annetun lain säännöksiä siten, että metsätien tekemistä koskevat erityissäännökset kumotaan. Metsätietä varten pidettävän tietoitumisen vireille tuloa samoin kuin toimituksessa käsiteltäviä asioita sekä tien tekemistä muutoinkin koskisivat samat säännökset kuin muitakin yksityisiä teitä. Lisäksi lakia ehdote-

taan väljennettäväksi siten, että ehdoton vaatimus tiekunnan vuosikokouksen pitämisestä poistetaan. Tieosakkaat voisivat päättää, ettei vuosikokousta pidetä kaikkina vuosina.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

Yksityisistä teistä annetun lain (358/62), jäljempänä yksityistielaki, 5 §:n 2 momentissa määritellään metsätieksi sellainen yksityinen tie, joka on tarkoitettu pääasiassa metsätalouden edellyttämiä kuljetuksia varten. Tällaisen metsätien tekemiseen liittyviin toimenpiteisiin ja tien kunnossapitoon sovelletaan yksityistielain säännösten lisäksi tien tekemisen rahoituksen osalta metsänparannuslain (140/87) säännöksiä.

Metsätien tekemistä koskevat yksityistielain 49 §:n 3 momentin erityissäännökset. Tämän lainkohdan mukaan, milloin tietoitutus koskee asutus- tai metsätietä, jota varten on asianmukaisessa järjestyksessä valtion varoilla laadittu suunnitelma, suunnitelman mukaista tien asemaa ei saa tietoitutuksessa muuttaa, jollei siihen ole painavia syitä. Edelleen lainkohdan mukaan niiden kiinteistöjen alueella, joiden omistajat ovat tehneet sopimuksen metsätien tekemisestä ja kunnossapidosta, saadaan tie-

työhön ryhtyä jo ennen tietoitutusta. Metsähallituksella on oikeus tarvittaessa vaatia metsätien tekemistä koskeva tietoitutus pidettäväksi.

Käytännössä metsätien tekemistä koskeva hanke toteutetaan nykyään pääsääntöisesti siten, että ennen tietoitutuksen vireilletuloa hanketta kannattavat maanomistajat käynnistävät hankkeen tekemällä metsänparannuslain mukaisen suunnitelmahakemuksen metsälautakunnalle. Mikäli metsänparannuslaissa säädetty edellytykset ovat olemassa, metsälautakunnan toimesta laaditaan yksityistielain 49 §:n 3 momentissa tarkoitettu tiesuunnitelma. Suunnitelman laatimisen yhteydessä järjestetään niin sanottu neuvottelukokous, johon kutsutaan maanomistajat ja muutkin mahdolliset osapuolet. Neuvottelukokouksen järjestämisestä ei kuitenkaan ole säädöksiä ja siten muun muassa kokouksesta tiedottaminen ja muu käsittelymenettely on vapaamuotoista. Kokouksessa ei voida myöskään tehdä valituskelpoisia päätöksiä. Tällaista neuvottelukokousta voidaankin luonnehtia neuvottelutilaisuudeksi, jossa metsä-

lautakunnan toimesta selvitetään vireille panun tiehankkeen kannatusta ja muita hankkeeseen liittyviä kysymyksiä, erityisesti tien tekemisen rahoittamista. Mikäli hankkeella on riittävä kannatus, metsälautakunta käynnistää tiesuunnitelman laatimisen ja muut tien tekemiseen liittyvät toimenpiteet.

Ongelmana nykyisessä menettelyssä on se, että verrattuna muuhun yksityistielain mukaiseen tiehankkeeseen metsätiehanke etenee edellä selostettua menettelyä noudattaen aina siihen saakka, kunnes tiesuunnitelma ja useimmiten myös ehdotus tienpitovelvollisuuden jaosta on laadittu metsälautakunnan toimesta. Käytännössä tiesuunnitelman tekeminen etenee pitkälti tiehanketta kannattavien, hankkeeseen aktiivisesti osallistuvien maanomistajien esittämien näkökohtien mukaisesti. Tiesuunnitelman valmisteluvaiheessa tiehankkeeseen kielteisesti suhtautuneilta sekä tien tärkeyteen, tiestä aiheutuvaan haittaan, tien suuntaukseen, leveyteen tai muihinkin lain 7 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin seikkoihin eräviä mielipiteitä esittäneiltä puuttuvat keinot saada omat näkökantansa ja vaatimuksensa neutraalilla ja tehokkaalla tavalla tutkituiksi, sillä metsälautakunnan toimesta laadittuun tiesuunnitelmaan ei voida erikseen hakea muutosta. Kuitenkin mainitun lain 49 §:n 3 momentin nojalla suunnitelma saavuttaa lähtökohtaisesti kaikkiin tietasian asianosaisiin nähden sitovuuden tietoimituksessa, maa- ja metsäoikeudessa ja korkeimmassa oikeudessa. Tämän vuoksi maanomistajan oikeussuojaa turvaavia lain aineellisoikeudellisia säännöksiä ei voida soveltaa normaalilla tavalla, mikä voi johtaa omaisuuden suojan kannalta kyseenalaisiin lopputuloksiin.

Edellä sanotun perusteella ehdotetaan, että 49 §:n 3 momentti kumotaan. Tällöin metsätiehankkeeseen sovellettaisiin kaikilta osin samoja lain käsittelysäännöksiä kuin muihinkin yksityisiä teitä koskeviin hankkeisiin. Käytännössä tämä merkitsisi sitä, että myös metsätietä koskevassa tietoimituksessa tien tärkeys, tiestä aiheutuvat haitat, tien suunta ja rakenne sekä muutkin tien tekemiseen liittyvät asiat tutkittaisiin ja ratkaistaisiin kaikilta osin ensi asteessa tietoimituksessa toimitusmiesten toimesta ilman 49 §:n 3 momentissa asetettuja rajoituksia siinäkin tapauksessa, että toimitushakemuksen perusteena olisi metsälautakunnan toimesta etukäteen laadittu tiesuunnitelma. Metsätietä koskeva tietoimitus tulisi vireille yksinomaan yhden tai useamman kiinteistön

omistajan hakemuksesta kuten muutkin tietoimitukset. Metsälautakunnan asiantuntemusta metsätien tekemiseen liittyvissä kysymyksissä voitaisiin käyttää hyväksi kutsumalla sen edustaja toimituksen asiantuntijaksi voimassa olevan 42 §:n mukaisesti.

Voimassa olevan 65 §:n 1 momentin mukaan tiekunnan on pidettävä joka vuosi vuosikokous. Vuosikokouksessa päätetään talousarvion vahvistamisesta seuraavaa varainhoitovuotta varten, tie- ja kuljetusmaksujen maksuunpanoluettelon vahvistamisesta, tilityksen tarkastamiseen ja hyväksymiseen liittyvistä asioista edellisen varainhoitovuoden osalta sekä muista 64 §:n 2 momentissa luetelluista asioista tarpeen mukaan.

Varsinkin sellaisissa tiekunnissa, joiden tie vaatii vuosittain vain vähäisiä kunnossapitotoimenpiteitä ja joissa osakkaiden lukumäärä on vähäinen, vuosikokouksen järjestäminen koetaan tarpeettomaksi ja kohtuuttoman raskaaksi menettelyksi. Käytännössä vuosikokoukset jäävätkin usein pitämättä tällaisten tiekuntien osalta.

Tämän vuoksi ehdotetaan, että tiekunnan osakkaat voisivat tiekunnan kokouksessa päättää siitä, ettei tiekunta pidä vuosikokousta kaikkina vuosina, vaan tarpeen mukaan. Lain 58 §:n 2 momentissa tarkoitettujen toimitsijamiesten tai hoitokunnan jäsenten valitsemiseksi ja sen vuoksi, ettei vuosikokousta vastaavien kokousten välinen aika olisi liian pitkä, ehdotetaan kuitenkin, että vuosikokousta vastaava kokous olisi pidettävä vähintään joka neljäs vuosi. Tällaiseen kokoukseen sovellettaisiin vuosikokousta koskevia säännöksiä. Tätä tarkoittavat säännökset sisältyvät lisättäväksi ehdotettuun uuteen 65 §:n 2 momenttiin.

Ehdotetun 65 §:n 2 momentin johdosta ehdotetaan teknisluonteisina korjauksina 64 §:n 2 momentin 3, 9 ja 10 kohdassa varainhoitovuosi korvattavaksi varainhoitokaudella sekä lisättäväksi viimeksi mainittuun pykälään uusi 3 momentti siitä, että varainhoitokauden pituutena on vuosi tai, milloin on tehty 65 §:n 2 momentissa tarkoitettu päätös, vuosikokouksia vastaavien kokousten välistä ajanjaksoa vastaava aika.

2. Esityksen vaikutukset

Esityksen toteuttamisella ei ole organisatorisia vaikutuksia eikä myöskään mainittavia ta-

loudellisia vaikutuksia. Esitys poistaisi ne maanomistajien oikeusturvaa koskevat epäkohdat, jotka nykyään liittyvät metsäteiden tekemiseen.

3. Asian valmistelu

Lakiehdotus on valmisteltu virkamiestyönä maa- ja metsätalousministeriössä yhteistyössä liikenneministeriön ja oikeusministeriön kans-

sa. Liikenneministeriö on lisäksi antanut lakiehdotuksesta lausuntonsa.

4. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian sen tultua hyväksytyksi ja vahvistetuksi.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

yksityisistä teistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan yksityisistä teistä 15 päivänä kesäkuuta 1962 annetun lain (358/62) 49 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on 4 päivänä heinäkuuta 1975 annetussa laissa (521/75),

muutetaan 64 §:n 2 momentin 3, 9 ja 10 kohta sekä

lisätään 64 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainitulla 4 päivänä heinäkuuta 1975 annetulla lailla, uusi 3 momentti ja 65 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 23 päivänä joulukuuta 1976 annetulla lailla (1064/76), uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, seuraavasti:

64 §

Tiekunnan kokouksessa on erityisesti päätettävä:

3) talousarvion vahvistamisesta seuraavaa varainhoitokautta varten;

9) tiekunnan varainhoitokauden alkamis- ja päättymisajasta;

10) tilityksen tarkastamisesta ja hyväksymisestä edelliseltä varainhoitokaudelta, jollei tilitystä asioiden laajuuden vuoksi tai muusta syystä voida kokouksessa tarkastaa tai siinä hyväksyä, kahden henkilön määräämisestä ennakolta ja jäljestäpäin tarkastamaan tilitys ja antamaan kokoukselle selostus tarkastuksen tuloksesta; sekä

Tiekunnan varainhoitokauden pituutena on

vuosi tai, milloin tieosakkaat ovat tehneet 65 §:n 2 momentissa tarkoitetun päätöksen, sanotussa lainkohdassa tarkoitettujen kokousten välinen ajanjakso.

65 §

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, tieosakkaat voivat tiekunnan kokouksessa päättää, ettei tiekunta pidä vuosikokousta kaikkina vuosina. Vuosikokousta vastaava kokous on kuitenkin pidettävä vähintään joka neljäs vuosi ja siihen sovelletaan, mitä vuosikokouksesta säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .

Helsingissä 22 päivänä joulukuuta 1994

Tasavallan Presidentti
MARTTI AHTISAARI

Ministeri *Ole Norrback*

Laki

yksityisistä teistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan yksityisistä teistä 15 päivänä kesäkuuta 1962 annetun lain (358/62) 49 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on 4 päivänä heinäkuuta 1975 annetussa laissa (521/75),

muutetaan 64 §:n 2 momentin 3, 9 ja 10 kohta sekä

lisätään 64 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainitulla 4 päivänä heinäkuuta 1975 annetulla lailla, uusi 3 momentti ja 65 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 23 päivänä joulukuuta 1976 annetulla lailla (1064/76), uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

49 §

Milloin tietoimitus koskee asutus- tai metsätietä, jota varten on asianmukaisessa järjestyksessä hyväksytty valtion varoilla laadittu suunnitelma, alköön suunnitelman mukaista tien asemaa muutettako, jollei siihen ole painavia syitä. Niiden kiinteistöjen alueella, joiden omistajat ovat tehneet sopimuksen tällaisen tien tekemisestä ja kunnossapidosta, saadaan tietyöhön ryhtyä jo ennen tietoimitusta. Maatilahallituksella tai metsähallituksella on oikeus tarvittaessa vaatia tässä tarkoitettu tietoimitus pidettäväksi.

(3 mom. kumotaan)

64 §

Tiekunnan kokouksessa on erityisesti päätettävä:

3) talousarvion vahvistamisesta seuraavaa varainhoitovuotta varten;

3) talousarvion vahvistamisesta seuraavaa varainhoitokautta varten;

9) tiekunnan varainhoitovuoden alkamis- ja päättymisajasta;

9) tiekunnan varainhoitokauden alkamis- ja päättymisajasta;

10) tilityksen tarkastamisesta ja hyväksymisestä edelliseltä varainhoitovuodelta taikka, jollei tilitystä asioiden laajuuden vuoksi tai muusta syystä voida kokouksessa tarkastaa tai siinä hyväksyä, kahden henkilön määräämisestä ennakolta tai jäljestäpäin tarkastamaan tilitys ja antamaan kokoukselle selostus tarkastuksen tuloksesta; sekä

10) tilityksen tarkastamisesta ja hyväksymisestä edelliseltä varainhoitokaudelta taikka, jollei tilitystä asioiden laajuuden vuoksi tai muusta syystä voida kokouksessa tarkastaa tai siinä hyväksyä, kahden henkilön määräämisestä ennakolta ja jäljestäpäin tarkastamaan tilitys ja antamaan kokoukselle selostus tarkastuksen tuloksesta; sekä

Tiekunnan varainhoitokauden pituutena on vuosi tai, milloin tieosakkaat ovat tehneet 65 §:n 2 momentissa tarkoitetun päätöksen, sanotussa

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

*lainkohdassa tarkoitettujen kokousten välinen
ajanjakso.*

65 §

*Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään,
tieosakkaat voivat tiekunnan kokouksessa päät-
tää, ettei tiekunta pidä vuosikokousta kaikkina
vuosina. Vuosikokousta vastaava kokous on kui-
tenkin pidettävä vähintään joka neljäs vuosi ja
siihen sovelletaan, mitä vuosikokouksesta sääde-
tään.*

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .*